

Utkast til handlingsplan
- oppfølging av
Bygdevekstavtale for Rindal og Holtålen

Logg (slettes i endelig versjon)

<i>Versjon</i>	<i>Dato</i>	<i>Status</i>	<i>Sist endret av</i>
<i>1.0 Forslag til mal</i>	<i>August 2023</i>	<i>Utarbeidet av embetsverket, ikke politisk godkjent</i>	<i>KDD</i>
<i>2.0 Oppdatert forslag til mal</i>	<i>Januar 2024</i>	<i>Til ressursgruppa, i tråd med statens forslag til avtaler og oppfølging av SB2024</i>	<i>KDD</i>
<i>2.1 Justert mal etter innspill</i>	<i>Februar 2024</i>	<i>Justert forslag etter innspill fra prosjektledere</i>	<i>KDD</i>
<i>2.2 Handlingsplan for Rindal og Holtålen</i>	<i>Mai 2024</i>	<i>Justert med beskrivelser av delmål og tiltak for Rindal og Holtålen kommuner</i>	<i>Rindal og Holtålen</i>

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon	4
2. Rammer for handlingsplanen	4
3. Handlingsplan 2024 per delmål.....	5
Delmål 1 Øke boligbygging og utvikle nye boligtilbud.....	5
1.1 Kompetansehevende tiltak på Husbankens økonomiske virkemidler	6
1.2 Legge til rette for realisering av prosjekter fra private utbyggere	7
1.3 Kompetansehevende tiltak – boligplanlegging	8
1.4 Boligtiltak i distriktene – nye søknader og oppfølging	8
1.5 Utvikle nye virkemidler for å øke tilgangen til egnede boliger i distriktet.....	9
1.6 Utlånsforskriften som ledd i boligutvikling i distriktet	10
Delmål 2 Øke samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging.....	12
2.1 Presentasjon av eksisterende arealverktøy – kunnskapsbygging	12
2.2 Mulighetsdialog om arealbruk, boligbygging og tettstedsutvikling i distriktet	13
2.3 Områdekartlegging som grunnlag for naturregnskap og arealplanlegging	14
2.4 Areal- og naturregnskap for praktisk bruk i distriktet	15
Delmål 3 Øke rekruttering av relevant arbeidskraft.....	17
3.1 Kompetansekartlegging	17
3.2 Omdømmebygging	18
3.3 Arbeidsinkludering av personer utenfor arbeidsstyrken	18
3.4 Arbeidsinkludering av flyktninger	19
3.5 Trappa (arbeidstittel)	20
Delmål 4 Øke mobilitet for innbyggere og tilreisende	21
4.1 Kartlegge Taxi-tilbud og hvordan dette fungerer	22
4.2 Utarbeide et kunnskapsgrunnlag for kollektivtrafikk i regionene.....	23
4.3 Utvikle nye og fremtidsrettede løsninger for bestillingstransport	24
4.4 Forbedre buss- og togtilbud.....	24
4.5 Nye og/eller økte mobilitetstjenester for en attraktiv bo- og arbeidsmarkedsregion..	24
Delmål 5 Styrke landbruksnæringen i Rindal og Holtålen.....	25
5.1 Vedta lokale retningslinjer for kommunens praktisering av jord- og konsesjonslov ..	25
5.2 Utvikle lokale tiltak for mer ferie og fritid og bedre tilgang på avløsere.....	26
5.3 Utvikle lokale tiltak for å etablere langsiktig økonomisk grunnlag for bevaring av gårdsbruk i drift	26
5.4 Formidle inntekts- og utviklingsmuligheter som ligger i eksisterende ordninger regionalt og nasjonalt	27

Delmål 6 Øke tilgang til og bruk av fleksibel og desentralisert utdanning	28
6.1 Kunnskapsgrunnlag utdanningstilbud	28
6.2 Sammenstille kunnskapsgrunnlag	29
6.3 Dialogmøte utdanning	29
Delmål 7 Utvikle lokale studie- og kontorfellesskap.....	30
7.1 Utforme rammene for hospiteringsordning.....	30
Tverrgående tiltak	31
Tiltak 1	31
4. Organisering	31
5. Lokal og regional forankring.....	33
6. Fordeling av budsjett for hele avtaleperioden (statlig medfinansiering)	34
7. Samlet budsjett og finansiering for 2024	35
Handlingsplanen er godkjent av	36

1. Introduksjon

Kommunene Rindal og Holtålen har inngått avtale med staten ved Kommunal- og distriktsdepartementet og Trøndelag Fylkeskommune om å bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i avtalekommunene. Avtalen ble signert av partene 3. juni 2024 og skal gjelde i perioden 2024 – 2027.

Avtalen inkluderer 7 delmål:

1. Øke boligbygging og utvikle nye boligtilbud
2. Øke samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging
3. Øke rekruttering av relevant arbeidskraft
4. Øke mobilitet for innbyggere og tilreisende
5. Styrke landbruksnæringa i Rindal og Holtålen
6. Øke tilgang til og bruk av fleksibel og desentralisert utdanning
7. Utvikle lokale studie- og kontorfellesskap

Målene i bygdevekstavtalen fordrer koordinert innsats fra flere sektorer. På noen områder er det primært aktuelt med et pilot-stat-samarbeid, på andre er det aktuelt å samarbeide med flere aktører. For hvert delmål skal samarbeidspartene enes om en plan for avtaleperioden og konkrete tiltak, samt enes om å invitere andre parter inn i arbeidet. Bygdevekstavtalen er et utviklingsprosjekt som blant annet skal bidra til innovasjon og nyteknung. Avtalen skal være et supplement til det ordinære arbeidet i kommunen, og tiltak skal konkretiseres i sammenheng med øvrig innsats i avtalekommunene. KDD vil utforme en mal for sluttevaluering i dialog med avtalekommunene og navngitte samarbeidsparter i avtalene i løpet av 2024.

2. Rammer for handlingsplanen

Partene skal i henhold til avtalen og jf. brev om rammene for tilleggsbevilgningen og forventninger til fase 2, datert 21. november 2023, utarbeide en handlingsplan for oppfølging av avtalen. Handlingsplanen redegjør for tiltak og aktiviteter i avtaleperioden og finansiering av disse. Tabellen under pkt. 6 skal brukes for å gi en samlet oversikt over fordeling av ressurser fordelt gjennom avtaleperioden. Tabellen under punkt 7 skal brukes for oversikt over finansiering av konkrete tiltak for 2024.

For kriterier til vurdering av handlingsplanen viser vi til politikerbrev sendt 21. november 2023. KDD vil sende ut informasjon om krav til rapportering. Dette vil bli formelt fastsatt i forbindelse med et tilskuddsbrev piloten vil motta når handlingsplanen er godkjent av KDD.

Handlingsplanen skal deretter oppdateres og godkjennes årlig. Den skal gjøre rede for:

1. Nye tiltak, både der man ønsker å benytte statlige midler og ev andre relevante tiltak som bør sees i sammenheng
2. Endring av eksisterende tiltak, og hva som er begrunnelsen for endringen
3. Avsluttede tiltak, men en kort vurdering av hva tiltaket har bidratt til

Handlingsplanen fungerer som grunnlag for statlig medfinansiering av avtalen, og skal være omforent mellom samarbeidspartene under det enkelte delmål. Midlene til den statlige

medfinansieringen av tiltak ble bevilget fra Stortinget for 2024, men kan overføres til senere år og skal dekke hele avtaleperioden. Piloten kan prioritere ulike delmål til ulik tid i løpet av avtaleperioden.

3. Handlingsplan 2024 per delmål

Handlingsplan for 2024 for Rindal/Holtålen er delt inn i 7 delmål. Hvert delmål er videre konkretisert i spesifikke tiltak som skal bidra til måloppnåelse innenfor delmålene, og til oppfølging av satsningsområdene beskrevet i Bygdevekstavtalen for piloten Rindal/Holtålen.

Delmål 1 Øke boligbygging og utvikle nye boligtilbud

Overordnet beskrivelse av delmålet

Bolig og økt boligbygging er et delmål som er løftet opp i begge bygdevekstpilotene i Trøndelag. Bolig, og riktig bolig, er avgjørende for at vi skal kunne tiltrekke oss fremtidens innbyggere. Vi opplever at dette er utfordrende i dag. Hovedmålet med arbeidet er å bygge boliger og boligkonsepter i alle pilotkommunene gjennom BV-perioden.

Det er flere innganger på dette temaet:

- Få boligmarkedet til å fungere gjennom å bygge leiligheter og boliger tilpasset eldre i sentrum, og slik frigjøre eneboliger for yngre.
- Gjøre det attraktivt å bygge nye eneboliger for de som ønsker dette – bokvaliteter i distriktene.
- Ha et spekter av bomuligheter tilpasset ulike faser i livet.

Gjennom Bygdevekst ønsker vi å bli gode på å benytte eksisterende virkemidler i Husbanken, teste ut nye virkemidler og samhandlingsformer, samt bidra til ny politikk på området.

Det å bygge et godt fagmiljø mellom kommunene og en tett samhandling med Husbanken er viktig prioritering i 2024, og i årene fremover. Å benytte seg av eksisterende virkemidler og bidra til å finne nye virkemidler som passer distriktskommunene er andre prioriteringer, spesielt å se på muligheten for risikoreduserende tiltak.

Piloten ønsker også å bidra inn i diskusjonen om revidering av boliglånsforskriften slik at den tilpasses distriktene og distriktsbankene sine behov.

Det vil bli etablert en kjernearbeidsgruppe for arbeidet med dette delmålet.

Kjernearbeidsgruppen består av personer fra kommunene, Husbanken, Trøndelag Fylkeskommune, samt prosjektledere i Bygdevekstpilotene. Gruppen henter inn aktuelle personer når det skal jobbes med enkelt tema under delmålet. Distriktsenteret er relevant som kompetanseressurs under delmålet, og det vil bli avklart i hvert enkelt tilfelle om og hvordan de evt. kan bidra.

Alle kommunene har et planverk som må samhandle med arbeidet under dette delmålet. Kommunene, og de andre delmålene i Bygdevekst, har mål om vekst og tilflytting som gjør at behovet for dette delmålet er stort.

En god samhandling, utnytting av eksisterende virkemiddel og innspill til nye virkemidler vil være gode parameter på om man har lyktes under dette delmålet i 2024 og fremover. Utover i avtaleperioden vil også konkrete planer for bl.a. boliger være viktig å måle.

Kompetanseutvikling i kommunene for boligutvikling og bruk av Husbankens virkemidler.

I 2024 skal følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Kompetansehevende tiltak på Husbankens økonomiske virkemidler – økt bruk av virkemidler fra Husbanken	Husbanken og kommunene Rindal/Holtålen	- Husbanken - KDD	2024
2	Legge til rette for realisering av prosjekter fra private utbyggere. Kompetansehevende tiltak – bransjedialog	Husbanken og kommunene Rindal/Holtålen	- Husbanken - TRFK	2024-2026
3	Kompetansehevende tiltak - boligplanlegging	Husbanken og kommunene Rindal/Holtålen	- Husbanken	
4	Boligtiltak i distriktene - nye søknader og oppfølging	Husbanken og kommunene Rindal/Holtålen	- Husbanken	2024-2027
5	Utvikle nye virkemidler for å øke tilgangen til egnede boliger i distriktet	Husbanken og de 5 pilotene i BV	- Husbanken	2024-2027
6	Utlånsforskriften som ledd i boligutvikling i distriktet	Kommunene Rindal/Holtålen	- KDD - Rindal Sparebank - Haltdalen Sparebank	2024

1.1 Kompetansehevende tiltak på Husbankens økonomiske virkemidler

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Det etableres en arbeidsgruppe mellom Husbanken og pilotkommunene hvor bl.a. noen av de som arbeider med Husbankens virkemidler i kommunene i dag deltar. De skal systematisk gå igjennom alle ordninger til Husbanken for å se på forbedringspotensial i bruken av virkemidlene. Det skal være særlig fokus på Startlånordningen, men også virkemidlene tilskudd til prosjektering, tilpasning og etablering som gikk inn i rammetilskuddet i 2020. Dette skal lede til at flere søknader sendes til Husbanken allerede kommende år. Husbanken vil prioritere kurs til kommunene som er bygdevekstpiloter i bruk og håndtering av startlån. Samtidig ønsker Husbanken å gi råd på hvordan arbeidet organiseres og forankres.

Erfaringer fra Husbanken viser at mange kommuner har et potensial i bruken av disse virkemidlene, og dette arbeidet vil ha en overføringsverdi til andre kommuner.

Formålet med tiltaket er å sørge for bedre og mer målrettet bruk av startlån i kommunene i Rindal og Holtålen. Det er kommunene som forvalter startlånordningen lokalt på vegne av Husbanken. Startlån kan brukes for at vanskeligstilte på boligmarkedet kan få tilgang til egen bolig. Imidlertid er det unntaksregler knyttet til startlånordningen som er spesielt viktig for distriktskommuner, ved tilflytting og rekruttering av kompetanse som er etterspurt i

kommunen, ved bedre bruk av kommunalt disponert boligmasse og til barnefamilier. For Husbanken er det viktig at kommunene Rindal og Holtålen har kunnskap om, og etablerer en praksis som gjør kommunene i bedre stand til å benytte seg av handlingsrommet i startlånsordningen. I tillegg må kommunene markedsføre ordningen og gjøre den mer kjent blant kommunens innbyggere og blant de i kommuneadministrasjonen som møter kommunens innbyggere.

Husbanken skal også veilede kommunene Rindal og Holtålen på bostøtte, bruk av investeringstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem, lån til utleieboliger, lån til boligkvalitet, tilskudd til energiltak og rentekompensasjon for læringsarenaer i skolebygg.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Kommunene etablerer ei kjernearbeidsgruppe med Husbanken og Trøndelag fylkeskommune som skal bidra med opplæring på bruk av virkemidlene, men også veilede kommunene på hvordan arbeidet kan organiseres.

Husbanken skal avholde kurs for kommunene i 2024 og 2025. Målet er økt bruk av Husbankens virkemidler, som til slutt skal gi ringvirkninger i boligmarkedet i form av bygging av flere boliger.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Oppstart våren 2024 med sikte på å komme godt i gang i løpet av 2024. Dette delprosjektet varer i utgangspunktet ut 2025.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Det vil bare påløpe vanlige møte- og prosesskostnader. Lønn for egne ansatte dekkes over ordinære budsjett. Husbankens deltakelse dekkes av dem. Det legges opp til en at noen av møtene blir gjennomført digitalt. Det settes av inntil kroner 75.000,- til møte- og prosesskostnader i 2024.

1.2 Legge til rette for realisering av prosjekter fra private utbyggere

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Kommunene Rindal og Holtålen ønsker å legge til rette for at private utbyggere kan realisere prosjekter for bygging av hus og/eller leiligheter. Kommunene og Husbanken vil ta en aktiv rolle i arbeidet for å motivere, og legge til rette for dette gjennom systematisk informasjons- og markedsarbeid rettet mot utbyggere og andre bransjeaktører.

Husbanken og kommunen skal samarbeide om å gjennomføre lokale boligdager med innbyggere, bransjeaktører, banker og kommunen. Målet er å redusere avstander mellom partene og sørge for forutsigbarhet for utbyggere, gjennom spisset informasjon om tilgjengelige tomter, strategisk bolig/tomtekjøp, og veiledning på tilgjengelige virkemidler fra Husbanken og markedssituasjonen for utbyggere i Rindal og Holtålen.

Det skal gjennomføres boligdager i årene 24, 25 og 26.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Kommunene og Husbanken etablerer en gruppe for dialog og samhandling med private utbyggere.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Oppstart våren 2024. Målet er å finne tiltak og varige samarbeidsformer mellom kommunene, Husbanken og bransjeaktører som vil understøtte mål om at boligutvikling i størst mulig grad skjer via private aktører.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Ressurser til gjennomføring av boligdager i årene 24, 25 og 26.

Utover dette vil det påløpe vanlige møte- og prosesskostnader. Lønn for egne ansatte dekkes over ordinære budsjett. Husbankens deltakelse dekkes av dem.

Det budsjetteres for gjennomføring av en boligdag i Holtålen og en boligdag i Rindal i løpet av 2024. Det settes av inntil kroner 200.000,- i 2024 til gjennomføring av boligdager, inkludert kostnader til leie av lokaler, reise, markedsføring, servering og eventuelle innledere, samt kostnader til forarbeid, prosess- og møtetgjennomføring.

1.3 Kompetansehevende tiltak – boligplanlegging

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Målet for tiltaket er å sette konkrete mål for boligtilførselen i kommunene Rindal og Holtålen. Gjennom å skaffe oversikt over boligmassen og befolkningsutviklingen skal kommunene i samarbeid med Husbanken og Fylkeskommunen sette konkrete måltall for boligbyggingen de kommende årene. Tiltaket skal omfatte behovet for det totale antallet boliger og boligtyper som skal realiseres i kommunene de kommende årene. Realiseringen av måltallet skal sees i sammenheng med behovet for justering av virkemidler og uttesting av virkemidler.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Kommunene, Husbanken og Trøndelag fylkeskommune etablerer en gruppe for dialog og samhandling med private utbyggere.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Forslag til konkrete måltall skal sees i sammenheng med Rindal kommunes arbeid med boligpolitisk plan som kommunen jobber med i 2024. For Holtålen kommune sin del vil arbeidet være et naturlig forarbeid til etablering av plan for bolig og bosetting som er beskrevet i kommunens forslag til ny planstrategi.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Her er det vanlige møte og prosesskostnader. I tillegg kan det være aktuelt å bruke penger på å få bistand fra eksterne konsulentmiljøer. Mulig noe av dette kan gjøres innenfor Husbankens rammer, da de er en betydelig organisasjon. Kostnader for 2024 budsjetteres til kroner 75.000,-.

1.4 Boligtiltak i distriktene – nye søknader og oppfølging

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Bygdevekstkommunene i Trøndelag har i 2024 sendt en felles søknad på tilskudd til boligtiltak i distriktene. Hovedinnholdet i søknaden er å sørge for bedre samhandling på boligområdet og jobbe med sentrumsutvikling i pilotkommunene. Pr. 7. juni er det uavklart hvorvidt søknaden blir innfridd eller ikke. Dette vil uansett ha betydning for både dette tiltaket og andre tiltak i handlingsplanen.

Rindal kommune mottok kompetansemidler – post 78 boligtiltak i distriktene for et boligkonsept og en boligtypologi tilpasset Rindal. Målet er å realisere et boligprosjekt enten i regi av private aktører, Rindal kommune eller en kombinasjon. Nye stedstilpassede småhus har høy overføringsverdi til andre kommuner. Dette tiltaket må også sees i sammenheng med oppfølging av eventuelt kommende prosjekter i Rindal/Holtålen.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Roller, oppgaver og forpliktelser må konkretiseres nærmere ved evt. tilsagn på søknad om tilskudd.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Arbeidet må sees i sammenheng med tiltak om samarbeid med private aktører. Mål om at private aktører kan realisere boligkonsepter som er og som blir utarbeidet.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Tiltaket kan delfinansieres gjennom bygdevekstmidlene, evt. gjennom de ordinære virkemidlene til Husbanken eller gjennom private finansinstitusjoner. Det settes av kroner 50.000,- til dette tiltaket i 2024.

1.5 Utvikle nye virkemidler for å øke tilgangen til egnede boliger i distriktet

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Fra boligmeldingens punkt 7.4.5 – Husbanken får nye oppgaver for å støtte kommunene i det boligpolitiske arbeidet finner vi følgende: «Husbanken skal fremme nye samarbeidsformer og gjøre forsøk med nye virkemiddel for å øke tilgangen til egnede boliger i kommunene. Tilskudd til boligtiltak og arbeidet med bygdevekstpiloter er sentrale virkemiddel for å fremme forsøk.». ¹Pilotkommunene mener dette gir et godt grunnlag for å arbeide for å utvikle og teste nye ordninger fra Husbanken. Utfordringsbilde i boligmarkedet er godt kjent – lite velfungerende marked og litt lite differensiert boligtilbud. Vi ønsker å utvikle og teste tiltak i dette punktet.

Aktuelle tiltak kan være:

- Forsøk gjennom justering av eksisterende virkemidler fra Husbanken, spesielt lån til boligkvalitet der lengre nedbetalingstid, avdragsfrihet/trinnvis avdragsfrihet er muligheter som allerede er identifisert i dialog med Husbanken.
- Risikoreduserende tiltak i tråd med Senja kommunes arbeid, der kommunen tester leie til eie (prøvebo for den som vurderer å etablere seg i kommunen), omsetningsgaranti for utbygger (rentedekning på investert kapital på usolgte boliger i flerboligprosjekt) og eller tapsgaranti for private (En garanti for private som bygger/kjøper nybygd bolig i distriktet. Garantert 85% av byggekostnaden/kjøpesum + prisvekst på nybygde boliger). Bygdevekstpilotene vil jobbe for at ordningen som skissert fra Senja kan bli en permanent ordning, i tråd med grep omtalt i boligmeldinga «vurdere ytterlegare verkemiddel, blant anna tilskot til bustadbygging i distrikta og tiltak for å redusere tapsrisikoen ved bygging»²
- Utvikle og teste andre risikoreduserende tiltak som andre kommuner som bygger opp under å fordele risikoen mellom Husbanken, kommunene, private banker og kjøper. Det kan være f.eks. ulike eierstrukturer på for å skape boligbygging eller strategisk tomtepolitikk som bruk av opsjonsavtaler, eller strategisk eiendomskjøp.

Bygdevekestpilotene vil jobbe for at ordninger med risikoreduserende tiltak blir permanente ordninger hos f.eks. Husbanken, i tråd med grep omtalt i boligmeldinga («vurdere ytterlegare verkemiddel, blant anna tilskot til bustadbygging i distrikta og tiltak for å redusere tapsrisikoen ved bygging»).

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Viser til overordnet punkt om arbeidsgruppe. Distriktsenteret er en naturlig sparringspartner under dette punktet. Bygdevekestpilotene må være pådrivere i dette arbeidet. Husbanken skal sammen med piloten Rindal/Holtålen identifisere mulig risikoreduserende tiltak gjennom forsøk og justeringer av eksisterende virkemidler gjennom Husbanken.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Oppstart våren 2024 med sikte på å komme godt i gang i løpet av 2024. De første nye virkemidlene skal testes allerede i 2025.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Her er det vanlige møte og prosesskostnader. I tillegg kan det være aktuelt å bruke penger på å gjøre beregninger på hva nye tiltak vil koste og hvilke konsekvenser de vil ha ved testing. Bygdevekestpiloten er noe usikker på omfanget, men setter av 1 mill. fra bygdevekst til delprosjektet. Dette vil gjøre det mulig å teste ut tiltak allerede høsten 2024, om vi kommer frem til gode tiltak. Det vil utarbeides retningslinjer for tildeling av midler dersom de skal gå til private aktører eller enkeltpersoner. Ut over dette vil det tilkomme egeninnsats fra partene. Ønsker etter hvert å utløse andre eksterne midler gjennom dette arbeidet til forsøk og testing. Mulig noe av dette kan gjøres innenfor Husbankens rammer.

1.6 Utlånsforskriften som ledd i boligutvikling i distriktet

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Utlånsforskriften er innført for å bidra til å begrense gjeldsopptaket i husholdningene og demper dermed kjøpekraften i boligmarkedet. Det kan legge til rette for at flere over tid kan komme seg inn på boligmarkedet. (fra boligmeldingen). Dagens forskrift er gjeldende frem til 31.12.24.

Det er ulike utfordringsbilder i boligmarkedet i rurale og sentrale strøk. I noen distriktskommuner kan verdirealiseringa ved salg av bolig være lavere enn teknisk verdi (byggekostnad). Dette kan gjøre det utfordrende for private som har økonomisk kapasitet til å forsvare boliglån, men som på grunn av krav til tilstrekkelig egenkapital ikke er i stand til å realisere en etablering. I boligmarkeder der markedsprisen ikke automatisk kan forsvare investert verdi, eller i boligmarkeder der omsetning av lignende produkter sjeldent eller aldri forekommer, er det kun svært høy egenkapital eller fleksibilitetskvoten i utlånsforskriften §12 som er det reelle verktøyet for personer og familier med forutsigbart og tilstrekkelig lønnsgrunnlag. Det er viktig å påpeke at vi her sikter til boligbyggere/boligkjøpere som faller utenfor begrepet vanskeligstilt.

Det bør være et mål at det private boligmarkedet også i distriktet kan utvikles videre gjennom bruk av private finansinstitusjoner, og at det ikke er prisgitt kunstig stimulering gjennom statlige midler og tiltak.

Mange distriktskommuner har lokalbanker med sterk identitet, og som pr. i dag har en viktig nøkkelfunksjon i det private boligmarkedet.

Gjennom forarbeidet til Bygdevekst har kommunene Rindal og Holtålen hatt tett dialog med sine respektive lokalbanker, og fått klare tilbakemeldinger på at bankene selv vurderer det som forsvarlig å kunne ta mer risiko lokalt enn det dagens forskrift åpner for.

Det er spesielt mindre banker med lav utlånsvekst (i kr) som opplever at grensen på 10% pr kvartal i avvik kan være et hinder i de tilfellene bankene selv ser muligheter til å bidra.

I dette arbeidet er det viktig å huske at bygging av enebolig i distriktskommuner i de fleste tilfeller er en investering i livskvalitet og private boforhold, og ikke nødvendigvis en prioritering med forventning om økonomisk vekst.

Om forarbeidet tilsier at en test i begrenset omfang kan være forsvarlig og formålstjenlig, vil pilotkommunene Rindal og Holtålen – kanskje også flere kommuner i pilot 1 – være aktuelle testområder. Kunnskapsgrunnlaget som kan bygges gjennom dette vil ha stor overføringsverdi for andre kommuner, for fremtidige revisjoner av boliglånsforskriften, og for boligutvikling i distrikts-Norge generelt.

Det er forskjellige utfordringer i boligmarkedet i rurale og sentrale strøk. Derfor spør vi oss om likt virkemiddel (utlånsforskriften) er riktig tiltak for rurale strøk. Utfordringen er bl.a. at verdien på brukte boliger lavere enn kostnaden ved å bygge ny bolig. Vi ser at utlånsforskriften er med å sette begrensninger på det lokale boligmarkedet, og vil utforske om dette kan gjøres på andre måter. Er andre løsninger, evt. en mer stedstilpasset eller fleksibel utlånsforskrift bedre egnet til å bidra til et mer velfungerende boligmarked? Dette tiltaket kan ha stor overføringsverdi til andre kommuner, da ikke velfungerende boligmarked er kjennetegn i rurale strøk.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Piloten skal gjennomføre en konferanse i samarbeid med andre aktuelle piloter og lokale banker om hvordan utlånsforskriften virker i praksis, og om hvordan avvikskvotene brukes i lokale banker. I boligmeldingen står det bl.a. at man har lite kunnskap om hvordan avvikskvotene blir brukt). KDD får i oppdrag å sjekke ut hvordan avvikskvotene blir brukt i dag. KDD skal på vegne av piloten(e) legge til rette for at Finanstilsynet/ finansdepartementet, og evt. andre statlige eller politiske relevante aktører, blir invitert inn som deltagere i konferansen.

Piloten, sammen med KDD, forplikter seg til å arbeide målrettet med å bidra til å skaffe kunnskapsgrunnlag som forteller hvilke konsekvenser en tilpasning av utlånsforskrift vil gi.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Arbeidet starter opp våren 2024. Vanskelig å si når det er ferdig da utlånsforskriften skal revideres i løpet av 2024, og gjeldende forskrift gjelder til 31.12.24.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

I hovedsak prosesskostnader og tilrettelegging av møter og konferanse. Kan være aktuelt å kjøpe inn eksterne rapporter/utredninger for å øke kunnskapsgrunnlaget og komme med forslag til endringer i forskriften. Det budsjetteres med inntil kroner 100.000,- til dette delmålet i 2024.

Delmål 2 Øke samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging

I 2024 skal følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Presentasjon av eksisterende arealverktøy - kunnskapsbygging	TRFK	- TRFK	juni 2024
2	Mulighetsdialog om arealbruk, boligbygging og tettstedsutvikling i distriktet <i>Grunnlag for videre utvikling av prosesser eller verktøy til distriktsplanlegging</i>	Rindal/Holtålen	- TRFK - SF Trøndelag - Distriktssenteret	juni-des. 2024
3	Områdekartlegging som grunnlag for naturregnskap og arealplanlegging	Rindal/Holtålen	- TRFK - SF Trøndelag - KDD	2024-2025
4	Areal- og naturregnskap for praktisk bruk i distriktet	Rindal/Holtålen	- TRFK - KDD	2024-2025

2.1 Presentasjon av eksisterende arealverktøy – kunnskapsbygging

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Trøndelag Fylkeskommune skal presentere eksisterende arealverktøy for kommunene Rindal og Holtålen, og så langt mulig annet relevant utviklingsarbeid i forhold til nye og kommende arealverktøy.

Måloppnåelse:

Økt kunnskapsgrunnlag og kompetanseheving i kommunene som forarbeid til tiltak 2, 3 og 4.

Overføringsverdi:

Intern, grunnlag for videre arbeid i kommunene.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Holtålen og Rindal forplikter seg til å prioritere tid til kunnskapsoppbygging som forberedelse til prosessarbeid i tiltak 2. Dette skal som minimum inkludere alle medarbeidere som er knyttet til kommunens arbeid med bygdevekst, og relevante personer med arbeids- og forvaltningsoppgaver innenfor aktuelt tema.

Trøndelag Fylkeskommune forplikter seg til å holde presentasjon for Rindal og Holtålen kommuner, og skal i tillegg til presentasjon legge til rette for spørsmål og avklaringer i etterkant av presentasjonen. Tiltaket kan gjennomføres digitalt.

Partene avklarer før gjennomføring hvilke ulike arealverktøy og arealføringer som skal presenteres. Evt. andre parter som skal delta i tiltak 2 skal ha mulighet til å følge den samme presentasjonen om ønskelig/mulig.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Tiltaket skal gjennomføres i løpet av juni 2024. Trøndelag Fylkeskommune er initiativtaker, og skal foreslå aktuelle datoer for gjennomføring.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Tiltaket planlegges i utgangspunktet å gjennomføres digitalt/teams. Ved digital gjennomføring vil tiltaket finansieres i sin helhet av egeninnsats fra partene. Dersom partene velger å gjennomføre møtet fysisk skal leie av møterom og kostnader forbundet med reise dekkes av bygdevekstmidler. Ei fysisk gjennomføring budsjetteres til en kostnad på 10.000 til 20.000 kroner, alt etter lokasjon og antall deltakere ved gjennomføring.

2.2 Mulighetsdialog om arealbruk, boligbygging og tettstedsutvikling i distriktet

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Partene skal i felleskap gjennomføre mulighetsdialog for å se om det er mulig å definere handlingsrom innenfor relevante problemstillinger knyttet til arealbruk, spredt boligbygging og tettstedsutvikling i distriktet, noe som nylig også er aktualisert gjennom forslag om differensiering i Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet.

Mulighetsdialogen skal også være et felles grunnlag for videre arbeid med evt. forbedring av eksisterende, eller utvikling av nye verktøy for arealplanlegging og arealbruk i distriktskommuner. Arbeidet skal bygge på partenes kunnskapsgrunnlag og utfordringsbilder, samt nasjonale, regionale og lokale føringer for planlegging, samt stedlige utfordringer og behov.

Arbeidet skal følges av Distriktssenteret, med mål om at de utarbeider en analyse eller et kunnskapsgrunnlag om arbeidet. Denne skal om mulig beskrive eventuelle defineringer, funn eller annen relevant kunnskap som kommer frem i mulighetsdialogen.

Måloppnåelse:

Definering av handlingsrom innenfor relevante problemstillinger, og økt kunnskapsgrunnlag innenfor arealforvaltning og -planlegging i distriktskommuner. Gjennom mulighetsdialog på tvers av roller bygge et grunnlag for videre utvikling av nye verktøy eller mer tilpassa prosesser for arealplanlegging i distriktskommuner.

Overføringsverdi:

Kunnskap om, og eventuelle nye verktøy eller definert handlingsrom for bedre og mer fungerende planlegging er relevant for alle distriktskommuner. Arbeidet bør ha som mål at nytt kunnskapsgrunnlag og nye verktøy formidles gjennom enkelplanlegging.no. Eventuelle verktøy eller annet utviklingsarbeid vil konkretiseres nærmere i HP25 med bakgrunn fra arbeidet i HP24. Kunnskap og handlingsrom fra arbeidet vil ha løpende overføringsverdi til kommunens eget planarbeid.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Kommunene Holtålen og Rindal, Fylkeskommunen og Statsforvalteren forplikter seg til å sammenstille et notat, ut fra sin rolle og funksjon, over relevante ønsker/problemstillinger innenfor temaområdet, som grunnlag for mulighetsdialogen. Notatene skal deles på tvers av alle parter og med Distriktssenteret senest 2 uker før gjennomføring av mulighetsdialogen.

Kommunene Holtålen og Rindal forplikter seg til å organisere og legge til rette for gjennomføring av 1 fysisk befarings og mulighetsdialog i hver kommune. Tiltaket gjennomføres fysisk med berammet tidsbruk på totalt 2 til 4 arbeidsdager og etter nærmere avtale mellom partene. Partene skal gis mulighet til å kunne delta digitalt i de tilfeller der

fagkompetansens deltagelse er nødvendig i kun deler av mulighetsdialogen.

Distriktssenteret skal delta på begge mulighetsdialogene, og på bakgrunn av forarbeidet til partene og arbeidet i mulighetsdialogen, utarbeide en analyse/kunnskapsgrunnlag som grunnlag for det videre arbeidet.

Partene skal evaluere kunnskapsgrunnlaget i fellesskap. Evalueringen gjennomføres digitalt innen utgangen av november 2024, og skal legge grunnlaget for mer konkrete satsningsområder eller utvikling av verktøy som beskrives i tiltak i HP25.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Forarbeid med utarbeidelse av notat starter ved avtaleinngåelse, og skal være ferdigstilt senest 14 dager før gjennomføring av mulighetsdialog. Mulighetsdialog gjennomføres i tidsrommet august-oktober 2024 etter nærmere avtale mellom partene.

Distriktssenteret utarbeider en analyse/kunnskapsgrunnlag på bakgrunn av forarbeidet og mulighetsdialogen. Denne skal gjennomgås av partene, og evalueres i fellesskap innen utgangen av november 2024. Evalueringen legger grunnlaget for videre tiltak i HP25.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

All deltagelse fra partene gjennomføres ved bruk av egeninnsats.

Reisekostnader, leie av møterom, servering, kostnader forbundet med evt. befaring i kommunene, og kostnader til nødvendig overnatting finansieres med bygdevekstmidler.

Omfang av fysisk gjennomførelse blir nærmere avklart mellom partene før gjennomføring.

Det tas høyde for ei kostnadsramme fra 80.000 til 185.000 for gjennomføring, avhengig av om det blir 2 enkeltdager, eller 2 todagers gjennomføringer.

Det avsettes i tillegg inntil 40.000 til evt. kjøp av eksterne tjenester eller andre bidragsytere til gjennomføring av tiltaket.

2.3 Områdekartlegging som grunnlag for naturregnskap og arealplanlegging

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Kommunene Rindal og Holtålen, Trøndelag Fylkeskommune og Statsforvalteren i Trøndelag skal i fellesskap se på mulighetene for å søke tilskuddsmidler til kartlegging av areal og natur i kommunene Rindal og Holtålen. Formålet skal være å kartlegge et større område, eksempelvis et helhetlig sentrums-, bosteds- og utviklingsareal, for å etablere et mer helhetlig kunnskapsgrunnlag for arealprioritering og arealplanlegging.

Måloppnåelse:

Tilsagn på søknad, gjennomføring av kartlegging. Økt kunnskapsgrunnlag til bruk i natur- og arealregnskap, og grunnlag for et bedre og mer helhetlig prioriterings- og arealverktøy i kommunene.

Overføringsverdi:

Erfaringskunnskap om effekten av å gjennomføre grunnleggende helhetlig kartlegginger av større områder, fremfor kartlegginger kun på reguleringsnivå. Gjennomføringsmåte sett opp imot ressursbruk, og effekt/verdi/funksjon av denne typen arealkunnskap i kommunenes plan- og utviklingsarbeid.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Samarbeidspartene skal i fellesskap finne frem til fornuftige rammer for gjennomføring av kartlegging, og ut fra dette utarbeide grunnlag for søknad på relevante tilskudd til formålet. Forarbeidet til søknad gjennomføres digitalt mellom partene.

Partene avklarer som del av forarbeidet sine roller i ei eventuell gjennomføring av denne typen kartlegging (fagressurser til oppfølging av kommunene, etc.).

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Forarbeid til søknad starter ved oppstart av handlingsplan. Kommunene Rindal og Holtålen er initiativtaker, og samhandling avtales mellom partene. Perspektivet for gjennomføring må tilpasses rammene for kartlegginga, søknadsfrister og tilgangen på midler til gjennomføring. Milepæl HP24 er å ferdigstille grunnlag for søknad. Gjennomføring starter når mulig, og avsluttes trolig i 2025.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Gjennomføring betinger tilsagn av eksterne søknadsmidler, eksempelvis klimasatsmidler. Det påregnes å måtte benytte bygdevekstmidler, kommunale ressurser og/eller annen type egeninnsats for gjennomføring. Det avsettes inntil 45.000 kroner fra bygdevekstmidler for evt. kostnader forbundet med tiltaket i 2024.

Mer detaljert plan for finansiering innarbeides når rammer for kartlegging og evt. tilsagn av søknadsmidler er fastsatt, med mål om ferdigstillelse i HP25.

2.4 Areal- og naturregnskap for praktisk bruk i distriktet

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Rindal og Holtålen ønsker å bli bedre på bruk av ulike verktøy innenfor arealplanlegging, og gjennom arbeid med dette, kunne bli i bedre stand til å bruke verktøyene i samfunnsutvikling, og til å sette det i sammenheng med befolkningsutvikling og kommunenes utfordringsbilder. En naturlig del av arbeidet i tiltaket vil være å bruke våre erfaringer, utfordringer og behov som distriktskommuner som bidrag til videre utvikling av regnskaps- og arealverktøy gjennom evt. tiltak i HP25. I arbeidet kan det være aktuelt å utforske hvordan et mål om arealnøytralitet kan ivaretas, eksempelvis gjennom en form for lokal arealbank, der avgang og tilgang av areal kan sees i sammenheng, og innenfor gitte rammer gi grunnlag for omdisponering av areal til prioriterte formål.

Det vil være naturlig å se et videre utviklingsarbeid i sammenheng med kunnskap som etableres gjennom arbeidet i tiltak 2.

Måloppnåelse:

Bedre kunnskap om, og mer praktisk bruk av arealregnskap gjennom revideringer og vask av eget planverk. Deltakelse i videreutvikling til naturregnskap, og etablering av dette i Rindal og Holtålen. I fellesskap med Trøndelag Fylkeskommune utforske handlingsrommet innenfor praktisk bruk av areal- og naturregnskap, og utforske mulige nye verktøy, og nye metoder for praktisering av areal- og naturregnskap i egne kommune- og reguleringsplaner.

Overføringsverdi:

Rindal og Holtålen som læringseksempel på distriktskommuner med aktiv bruk av areal- og naturverktøy. Mulig erfaringsoverføring av nye metoder, tanker eller praksis som kan initiere til bruk av aktuelle verktøy i andre kommuner.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Rindal og Holtålen kommuner forplikter seg til å arbeide aktivt med å adoptere og tilpasse bruk av eksisterende verktøy inn i eget kommuneplanarbeid.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Tiltaket starter i HP24, etter nærmere avtale med Trøndelag Fylkeskommune. Ved behov forlenges tiltaket i HP25, alternativt at partene i fellesskap konkretiserer det videre arbeidet inn i nye tiltak i HP25 med bakgrunn i arbeid og erfaringer som gjøres i HP24.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Arbeidet gjennomføres fortrinnsvis med egne ressurser. Det avsettes inntil 100.000 kroner fra bygdevekstmidler i 2024 for bruk til evt. eksterne kostnader forbundet med tiltaket (tjenestekjøp fra Plankontoret, reise- og møtekostnader, andre tjenestekjøp)

Delmål 3 Øke rekruttering av relevant arbeidskraft

I 2024 skal følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Kompetansekartlegging	Rindal/Holtålen	- TRFK	juni-nov. 2024
2	Omdømmebygging	Rindal/Holtålen		juni 2024 til juni 2025
3	Arbeidsinkludering av personer utenfor arbeidsstyrken	Rindal/Holtålen inkl. flyktningetjenestene	- TRFK - NAV ROH - Indre Nordmøre opplæringskontor	juni-des. 2024
4	Arbeidsinkludering av flyktninger		- TRFK - NAV ROH - Indre Nordmøre opplæringskontor	juni-des. 2024
5	Trappa (arbeidstittel)	Rindal/Holtålen inkl. grunnskolene	- TRFK	september 2024 til april 2025

3.1 Kompetansekartlegging

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

For å kunne rette innsats mot de riktige satsingsområdene i delmålet, må det ligge oppdatert kunnskapsgrunnlag til grunn. I tiltak 1 ønsker vi å få gjennomført en kompetansekartlegging på næringslivets kompetansebehov på kort og lang sikt i våre kommuner. Flere aktører har kompetanse på sånne undersøkelser, og vi tar sikte på å bruke en eksisterende mal som spisses til vårt behov. Både selve undersøkelsen, samt resultatene, kan ha overføringsverdi til andre kommuner.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Pilotkommunene sørger for god publisitet og involvering av lokalt næringsliv slik at det oppnås et adekvat resultat på undersøkelsen.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Svarene fra kartleggingen kan også brukes i delmål 6 Øke tilgang til og bruk av fleksibel og desentralisert utdanning, slik at dette blir et tverrgående tiltak.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Tiltaket planlegges gjennomført gjennom kjøp av ekstern tjeneste til gjennomføring og sammenstilling av undersøkelse. Oppfølging for best mulig svarprosent gjøres gjennom egeninnsats i kommunene. Det settes av inntil kroner 100.000,- til gjennomføring av tiltaket.

3.2 Omdømmebygging

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

En del av å rekruttere relevant arbeidskraft handler også om å kommunisere ut hvilke muligheter som finnes. Først og fremst i arbeidsmarkedet, men også om kvaliteter ved bostedet.

Tiltak 2 dreier seg om å bygge plattformer for informasjon, kommunikasjon og markedsføring til innbyggere og potensielt fremtidige innbyggere. I tillegg blir det viktig med utadrettet og målrettet innsats inn mot enkeltgrupper som studenter, utflytta tidligere innbyggere m.m, samt å være synlig på messer og lignede arrangementer.

Det er også et mål å sette andre aktuelle i lokalsamfunnet i bedre stand til å drive markedsføring. Det kan være næringsliv generelt, lag og foreninger m.m. Dette kan gjøres ved å tilby kurs/opplæring innen aktuelle tema som f.eks sosiale medier.

Tiltaket skal bygge på allerede utført arbeid og kunnskapsgrunnlag i kommunene; "Rindal inn i framtida", "Rindal tid til å leve", "HeiHoltålen. Aktiviteter, prosesser, metoder o.l. i tiltak 2 har overføringsverdi til andre kommuner.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Pilotkommunene er ansvarlige for gjennomføring av tiltak 2.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Arbeidet starter opp omgående, og senest juni 2024. Det vil foregå kontinuerlig i hele Bygdevekstperioden, med milepæler ved årlig revisjon av handlingsplaner.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

For gjennomføring av tiltaket vil det være behov for kjøp av eksterne tjenester til oppbygging av digitale plattformer, kjøp av tekniske løsninger (applikasjoner), kjøp av fysisk markedsføringsmateriell, og kjøp av andre tjenester innenfor bilde- og videoproduksjon. Kommunene har i felleskap fått innvilget kroner 450.000,- i skjønnsmidler til temaet innbyggerdialog og rekruttering av arbeidskraft. Disse midlene vil i stor grad bli benyttet innenfor tiltaket. Totalt, sammen med bygdevekstmidler og egeninnsats, settes det av inntil kroner 945.000,- til gjennomføring i 2024. Endelig kostnadsfordeling mellom ulike produksjoner og områder er ikke endelig avklart, og vil avhenge av pristilbud og hva som viser seg å ha reell gjennomføringsmulighet for året 2024. Ubenyttede midler overføres til tiltak i HP2025.

3.3 Arbeidsinkludering av personer utenfor arbeidsstyrken

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Det finnes mye urealisert arbeidskraft i personer som står utenfor dagens arbeidsliv. Ved å realisere restarbeidskraft, kan det være med på å fylle noe av behovet for nødvendig kompetanse. I tillegg er et inkluderende arbeidsliv god folkehelse både i et fysisk- og psykisk helseperspektiv. Tiltak 3 vil bli en forstudie hvor partene går sammen for å se på aktuelle løsninger for inkludering i arbeidslivet.

Viktige momenter å ta med seg inn i forstudien er å se på modeller som gagnar både arbeidstaker og arbeidsgiver, modeller som legger fleksibilitet for arbeidstakernes utfordringer til grunn, samt kompensasjon i form av lønn/ytelse uten at det går utover opprinnelig ytelse. Målet for arbeidet i forstudien blir å utforme et prosjekt som kan teste ut nye former å samarbeide om inkludering i arbeidslivet på.

Finner man fram til suksesskriterier i et sånn prosjekt, har det stor overføringsverdi til andre kommuner, uavhengig av størrelse og beliggenhet. Forstudien i seg selv kan også ha overføringsverdi som andre kommuner kan bygge videre på.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Pilotkommunene vil være hovedansvarlig for arbeidet, samt være førende for involvering av lokalt næringsliv. NAV og Trøndelag Fylkeskommune vil være fagenheter i prosjektet.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Arbeidet i tiltak 3 påbegynnes i juni 2024, med mål om en prosjektplan innen utgangen av 2024.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Det settes av inntil kroner 60.000,- til møte- og prosesskostnader, utarbeidelse av resultat/prosjektplan, og evt. noe frikjøp av nødvendige ressurser til gjennomføring av møter. Tiltaket er planlagt gjennomført med stor grad av egeninnsats utenom direkte kostnader knyttet til nevnte tema.

3.4 Arbeidsinkludering av flyktninger

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

På lik linje med de fleste andre kommuner, har også Rindal og Holtålen tatt imot ukrainske flyktninger. En god inkludering av disse i arbeidslivet vil ha positive resultater på rekruttering i våre lokalsamfunn, som er kun én av mange fordeler med inkludering.

Spesielt ser vi at gruppa 55 – 67 år har lite bistand for å komme seg ut i arbeidslivet, da statens innsats i dette arbeidet retter seg mest mot alderen 18 – 55 år. Flyktninger i alderen 18 – 55 år har rett til introduksjonsprogrammet, hvor mye retter seg mot å komme seg ut i arbeid, mens alderen 55 – 67 år ikke er en del av dette programmet, men har rett til språkopplæring. Det er naturlig at det er oppbygd sånn, men det finnes helt sikkert god arbeidsevne i alderen 55+ også, som med målrettet innsats kan være med å fylle funksjoner i vårt arbeidsmarked.

En naturlig inngang i en forstudie er å konsentrere seg om flyktninger fra alle land, selv om rettigheter og plikter er ulike mellom ukrainske flyktninger og andre, men forstudien vil avdekke om et videre prosjekt vil konsentrere seg om ukrainske flyktninger, eller om flyktninger fra andre land fortsetter å implementeres i arbeidet.

Målet for arbeidet i forstudien blir å utforme et prosjekt som kan teste ut nye former for samarbeid om inkludering i arbeidslivet for flyktninger.

Finner man fram til suksesskriterier i et sånn prosjekt, har det stor overføringsverdi til andre kommuner, uavhengig av størrelse og beliggenhet. Forstudien i seg selv kan også ha overføringsverdi som andre kommuner kan bygge videre på.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Pilotkommunene vil være hovedansvarlig for arbeidet, samt være førende for involvering av lokalt næringsliv. NAV og Trøndelag Fylkeskommune vil være fagenheter i prosjektet.

Tiltak 4 vil bli en forstudie hvor parter går sammen for å se på aktuelle løsninger for flyktingers inkludering i arbeidslivet, i hele spekteret 18 – 67 år, utover det som gjøres i introduksjonsprogram o.l.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Arbeidet i tiltak 4 påbegynnes i juni 2024, med mål om en prosjektplan innen utgangen av 2024.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Det settes av inntil kroner 60.000,- til møte- og prosesskostnader, utarbeidelse av prosjektplan, og evt. noe frikjøp av ressurser til gjennomføring av møter. Tiltaket er planlagt gjennomført med stor grad av egeninnsats utenom direkte kostnader knyttet til nevnte tema.

3.5 Trappa (arbeidstittel)

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Det viktigste rekrutteringsgrunnlaget vi har er våre egne innbyggere. Mange barn og unge i pilotkommunene er positive til å bosette seg der i voksen alder. En viktig oppgave må bli å gjøre de kjent med hvilke muligheter som finnes i hjemkommunen. Først og fremst lokalt næringsliv og arbeidskraftbehov, men også andre viktige emner innen bostedsattraktivitet.

Dette tiltaket er inspirert av "Romsdalstrappa", og vil bli et forprosjekt der målet er å rigge et konsept for tettere samarbeid mellom grunnskole og næringsliv.

Konseptet skal strukturere eksisterende aktiviteter, samt inkludere nye. Dette innebærer en kartlegging av de tiltakene som allerede utføres i den enkelte kommune når det gjelder samarbeid mellom skole og næringsliv, samt det som foregår av studieveiledning for elever. Arbeidet må koordineres med gjeldende læreplaner, og være i tett samarbeid med grunnskolen og lokalt næringsliv.

Målet med en slik "trapp" er at våre unge skal sitte igjen med større kunnskap og kompetanse om eget lokalsamfunn. Tiltaket ses på som en del av en større satsing der en etablerer tettere kontakt mellom lokalsamfunnet/næringslivet og grunnskole, videregående skole og studenter i høyere utdanning. Tiltaket henger derfor godt sammen med både tiltak 1 og 2 i dette delmålet.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Pilotkommunene vil være hovedansvarlig for arbeidet, samt være førende for involvering av lokalt næringsliv. Trøndelag Fylkeskommune er samarbeidspart, da tiltaket harmonerer med deres kompetanseplan for 2023 – 2027.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Arbeidet i tiltak 5 påbegynnes i september 2024. Målet er å ha et konsept klart innen utgangen av mars 2025. Det er tidkrevende å navigere i læreplaner for alle trinn, samt ha bred involvering av lokalt næringsliv.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Eksterne kostnader i dette tiltaket vil i stor grad omhandle møte- og prosesskostnader. For å oppnå god gjennomføring og måloppnåelse i tiltaket vurderes det som mest hensiktsmessig å benytte eksisterende fagressurser i egen kommune i arbeidet. Det er spesielt viktig å involvere skole- og oppvekstsektoren i arbeidet. Det kan være utfordrende å få involvert riktige fagpersoner fra skole og oppvekst i arbeidet uten tilrettelegging. Det settes derfor av inntil kroner 350.000,- til frikjøp av fagressurser, evt. til betaling for merarbeid utenfor ordinær arbeidstid, dersom det er nødvendig for å få inkludert de riktige, interne ressursene i arbeidsprosessen.

Delmål 4 Øke mobilitet for innbyggere og tilreisende

Overordnet beskrivelse av delmålet

Vi bor i kommuner med store avstander og lite folk. Dagens og fremtidens innbyggere ønsker å kunne forflytte seg internt i kommunene, mellom kommunene og inn/ut av kommunene ved å bruke kollektivtrafikk i tillegg til privat bil. Det er spesielt ungdommer, unge voksne og eldre som har behov. I våre kommuner vil det aldri lønne seg å kjøre kollektivtrafikk ut fra et økonomisk perspektiv, men fra et samfunnsøkonomisk og bærekraftig perspektiv vil det være lønnsomt med flere felles løsninger for transport.

Dette delmålet henger sammen med delmål 7 lokale studie – og arbeidsfellesskap. Det er interessant å se om endringer i arbeidslivet og hvilken livssituasjon man er i bidrar til å endre reisevaner og reisebehov frem i tid. Bygdevekst kan bidra med kunnskap om dette sett fra et distriktperspektiv.

Ønsket fremtidsbilde:

Innbyggere i kommunene våre har en reell mulighet til å benytte seg av kollektivtrafikk eller andre mobilitetsløsninger når de skal forflytte seg internt, mellom kommuner og ut/inn av kommunene.

Skal kollektivtilbud være et reelt alternativ må frekvensen på tilbudet betydelig opp. Innbyggerne bruker ikke kollektivtrafikk hvis ventetiden på neste buss, tog osv. blir for lang. Tilbudene må være til å stole på, slik at bussen, toget osv. faktisk kommer.

Problemstillinger:

Det er ikke et mål at det skal kjøre tomme busser, taxier og tog i våre områder, derfor må vi finne løsninger som er fleksible, behovsstyrt og trygge i grensesnittet mellom offentlig transport som buss/tog, private aktører som taxier og privatbiler.

Mål: De biler/busser/tog som går skal fylles med folk.

- Hvordan kan vi skissere opp et tilbud med samhandling mellom ulike transportaktører, også privat biler? Buss (AtB), tog (SJ), taxi (både spotkjøring, fritidskjøring, skole – og syke transport) og privat aktører
- Hvordan kan vi ta i bruk teknologi slik at tilbudet blir synlig, brukervennlig og fleksibelt?
- Finnes det andre måter å tenke fleksibel transport av folk som vi kunne testet ut?
- Er det andre plasser i verden vi bør se til, som har lyktes med noe lignende?

Roller og forpliktelser:

Det er først og fremst Trøndelag Fylkeskommune gjennom AtB som har ansvaret for kollektivtilbudet i regionen vår. I tillegg er det taxi og SJ med tog. Alle parter må samhandle. Regionrådene har en rolle i våre regioner og vil være en aktør å samhandle med framover. Vi er med på en søknad til Forskningsrådet initiert av SINTEF som vil jobbe med det første tiltaket, og gi oss en god innsikt for videre arbeid.

Det lages en arbeidsgruppe mellom pilotene i Trøndelag, Trøndelag Fylkeskommune og AtB som har ansvar for gjennomføring av dette delmålet. Der det er behov kalles aktuell fagkompetanse inn i arbeidsgruppen.

Beskriv kort økonomisk ramme for arbeidet med delmålet i 2024

I 2024 vil det i stor grad være egen arbeidstid som settes av. Skal man løfte dette området må det inn betydelig finansiering som varer over tid. Det er satt av midler til testing om forskningsprosjektet allerede i 2024. I er litt usikker på om det er behov for dette eller om testing først kommer i 2025.

Beskriv kort tentative planer for kommende år

I 2024 vil det være fokus på å lage et godt kunnskapsgrunnlag og teste ut noen behovsstyrete kollektivløsninger. Dette vil danne grunnlaget for en tydeligere satsing i årene fremover, og fordrer at også Staten bidrar økonomisk for å teste ut tiltak 3 går inn.

I 2024 skal følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Kartlegge Taxi-tilbud og hvordan dette fungerer	En person fra hver av de to kommunene og ei felles arbeidsgruppe	- TRFK	Innen høsten 2024
2	Utarbeide et kunnskapsgrunnlag for kollektivtrafikk i regionene	Arbeidsgruppe sammen med Namdalspiloten, TRFK og AtB	- TRFK - AtB - IPR Trøndelag sør/vest - IKPR Trøndelag sør	Nov 2024
3	Utvikle nye og fremtidsrettede løsninger for bestillingstransport i utvidet forstand	En fagperson fra hver av de to kommunene og ei felles arbeidsgruppe	- TRFK - AtB - Sintef - Aldersv. Norge - Ungdomsråd - Råd for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne	Hele året som forberedelse til seinere år
4	Forbedre buss- og togtilbudet			Startes i 2025
5	Nye og/eller økte mobilitetstjenester for en attraktiv bo- og arbeidsmarkedsregion			Startes i 2025

4.1 Kartlegge Taxi-tilbud og hvordan dette fungerer

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Dette gjelder i hovedsak Rindal da Holtålen har et fullverdig taxitilbud, mens Rindal mangler Taxitilbud på kveld og helg.

Det kommer en stortingsmelding/utredning fra drosjeutvalget i juni 2024, og kommunene vil se hva som kommer i denne med tanke på evt. økt handlingsrom, og dette vil være viktig for dette arbeidet i 2024. Taxitilbud er en særskilt utfordring i distriktene, og uansett såpass viktig at kommunene ønsker det inn i handlingsplana for 2024. Om man løser taxiutfordringen i Rindal kan det ha stor overføringsverdi til andre kommuner da mange distriktskommuner sliter med taxitilbudet etter den omfattende taxireformen i 2020.

Fokuset i 2024 blir å kartlegge taxinæringa i de to kommunene og lage et kunnskapsgrunnlag om Taxinæringa. Det finnes ingen statlig oversikt over denne pr i dag, men dette skal komme i løpet av året. Vi ønsker å dokumentere utfordringsbildet i og rundt næringa lokalt. Vi vil hensynta lovendringer som kommer i løpet av året som f.eks. sentraltilknytning fra september 24. Målet i 2024 er å lage et kunnskapsgrunnlag om næringa og distriktsutfordringene i næringa. Vi ønsker bl.a. å lage en aktøranalyse og dokumentere hva som finnes av tilbud.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

De to kommunene og fylkeskommunen blir deltakere i en arbeidsgruppe. Arbeidet skal blant annet vurdere behovet for å koble på ytterligere samarbeidspartnere. Om arbeidet viser at det er behov for samarbeid med samferdselsdepartementet eller underliggende etater, kan dette løftes som et tema for det politiske møtet høsten 2024.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Oppstart våren 2024. Oppdraget vil bestå av kartlegging av næringa. Deretter vil det som kommer fra drosjeutvalget i juni har stor innvirkning på det videre arbeidet.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Det vil bare påløpe vanlige møte- og prosesskostnader. Det tas høyde for noen kostnader til utarbeidelse av kunnskapsgrunnlag. Det budsjetteres med kroner 50.000,- for 2024.

4.2 Utarbeide et kunnskapsgrunnlag for kollektivtrafikk i regionene

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Status: Kunnskapsgrunnlag

Det er gjort mye arbeid i Norge for å se på ulike måter å løse et brukerstyrt og fleksibelt kollektivtilbud i distriktene. Det er interessant for det videre arbeidet å ha en oversikt over ulike tiltak for å hente ideer til hvordan man bør jobbe med utvikling av kollektivtilbud og hva som er mulig å få til.

Det er også viktig å finne ut hvilke behov næringsliv og innbyggere i regionene til piloten har for kollektivtilbud nå og i fremtiden. Her bør også behov for tog og flyfrekvens være med. Et godt kunnskapsgrunnlag må ses i sammenheng med Trøndelag Fylkeskommune sin jobbing med Regionanbud fra 2028.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Trøndelag Fylkeskommune har det overordnede ansvaret for kollektivtrafikk i fylket, og eiere av AtB. De vil være en naturlig samarbeidspart. Regionrådene har en egen samferdselsstrategi og en naturlig samarbeidspartner. SJ og Jernbaneforum skal gjøre en behovskartlegging når det gjelder tog i regionen og det vil være gunstig å hekte seg på den jobben.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Tiltaket vil starte opp våren 2024 og være ferdig nov 2024.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Det er i stor grad arbeidstimer til piloten og samarbeidspartnerne som blir brukt til dette arbeidet. Vi skal få oversikt over hva som gjøres regionalt og om det trengs å gjøre noe ut over dette for å dekke pilotens behov. Det budsjetteres inntil kroner 50.000,- til arbeidet i 2024.

4.3 Utvikle nye og fremtidsrettede løsninger for bestillingstransport

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Hvordan utvikle og lykkes med bærekraftig delt bestillingstransport?

Bygdevekstpilotene i Trøndelag sammen med ATB har en søknad inne til behandling i forskningsrådet. SINTEF er leder av konsortiet. TRFK og «Senter for et aldersvennlig Norge» som ligger under helsedirektoratet vil i tilfelle delta i referansegruppe for prosjektet. Om dette ikke går inn må vi ha andre tiltak i løpet av 2024, som f.eks et annet forskningsprosjekt for å øke kunnskapsgrunnlaget for å bedre vurdere gode konkrete løsninger for testing.

Det som skal avklares kan deles inn i fire faser: 1. brukerbehov, 2. forretningsmodeller og organisering, 3. testing og implementering for oppskalering, 4. dokumentere effekter og resultater.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

De to kommunene etablerer ei felles arbeidsgruppe sammen med pilot Indre Namdal. Videre vil ATB og fylkeskommunen delta i prosjektgruppa.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Oppstart våren 2024.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Om den innsendte søknaden til forskningsrådet går inn dekker det oppdraget + test i en kommune som er estimert til kr 500.000,-. Det vil være aktuelt å teste i flere kommuner, men da vil dette komme i handlingsplanen for 2025. Kostnader ut over dette er ca 50 timer pr år pr kommune. Hvis den innsendte søknaden til forskningsrådet ikke blir innvilget skal det jobbes videre med tematikken og finne ut i hvilken form arbeidet skal tas videre. Det kan være aktuelt å bruke midler fra bygdevekst og søke ut midler fra andre tilskuddsordninger. Det settes av inntil kroner 1.050.000,- til evt. gjennomføring av testforsøk i 2024. Om det ikke lykkes å gjennomføre forsøk i 2024 overføres midlene til senere år.

4.4 Forbedre buss- og togtilbud

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Bli med i handlingsplan for 2025.

4.5 Nye og/eller økte mobilitetstjenester for en attraktiv bo- og arbeidsmarkedsregion

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Bli med i handlingsplanen for 2025. I 2024 utrede hva punktet skal inneholde.

Delmål 5 Styrke landbruksnæringen i Rindal og Holtålen

I 2024 skal følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Vedta lokale retningslinjer for kommunens praktisering av jord- og konsesjonslov	Rindal/Holtålen	- SF Trøndelag - TRFK	2024
2	Utvikle lokale tiltak for mer ferie og fritid og bedre tilgang på avløsere	Rindal/Holtålen	- SF Trøndelag - TRFK	Hele året, som forberedelse til senere år
3	Utvikle lokale tiltak for å etablere langsiktig økonomisk grunnlag for bevaring av gårdsbruk i drift	Rindal/Holtålen	- SF Trøndelag - TRFK	Hele året, som forberedelse til videreføring senere år
4	Formidle inntekts og utviklingsmuligheter som ligger i eksisterende ordninger regionalt og nasjonalt.	Rindal/Holtålen (lokal landbruksforvaltning)	- SF Trøndelag - TRFK	Hele året, knyttet til søknadsfrister

5.1 Vedta lokale retningslinjer for kommunens praktisering av jord- og konsesjonslov

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Det skal etableres egne kommunale retningslinjer for praktisering av lovverket. Mange kommuner har slike fra før som kan tjene som referanser, og det vi kommer fram til, kan være inspirasjon for andre. Retningslinjene skal både klargjøre spillerommet innenfor dagens regler, og brukes som utgangspunkt for en evt. søknad etter forsøksloven. Noen aktuelle tema er regler for bygging og fradeling av kårboliger og regler for å skille jord og skog fra sjølve tunet. Det er verdt å merke seg at kommunene sjøl gir mange føringer for arealbruk gjennom rett oppdatering i AR5.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

De to kommunene etablerer ei felles arbeidsgruppe og tar sikte på å gjøre retningslinjene så like som mulig. Statsforvalteren og fylkeskommunen er med for å gi faglige bidrag. Faglaga lokalt i kommunene inviteres også med.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Oppstart våren 2024 med sikte på utarbeidelse fram til høsten, så høring og vedtak i kommunestyrene, gjerne før årsskiftet.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Det vil bare påløpe vanlige møte- og prosesskostnader. Lønn for egne ansatte dekkes over ordinære budsjett. Faglagas representanter bør få møtegodtgjøring. Det budsjetteres med kroner 50.000,- til dette tiltaket i 2024.

5.2 Utvikle lokale tiltak for mer ferie og fritid og bedre tilgang på avløsere

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Utvikle tiltak for å forbedre bønders muligheter til å ta ut sjukdomsavløsning, ferie og fritid, ettersom mange sjøl har pekt på det gjennom å svare på lokale spørreundersøkelser. Herunder informasjon om og oppfølging av nye muligheter som måtte følge av ny jordbruksavtale i 2024, kommunal innsats for å styrke den lokale organiseringa av avløserordningene og etablering av nye tiltak for å utdanne avløsere. Kan det gjøres noe med utbetalingsordninga for å redusere behovet for omfattende forskuttering fra bondens side?

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

De to kommunene etablerer ei felles arbeidsgruppe, og Statsforvalteren og fylkeskommunen er med for å gi faglige bidrag. Faglag lokalt i kommunene inviteres også med. En annen viktig partner lokalt vil være avdelinger av Norske Landbrukstjenester, som organiserer avløsning og er arbeidsgiver for avløserne. For utdanning av avløsere er det aktuelt å samarbeide med grunnskole og videregående skoler. Kan det være mulighet for å etablere et eget tilbud for avløsere i videregående skole, som er mindre omfattende enn tre år på naturbruk? Andre partnere kan være Nav, lokal flyktningetjeneste og ulike FOU-miljø. Ingen av de eksterne er formelt forespurt ennå. Fylkeskommunen rår kanskje over midler til opplæringstiltak.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Oppstart i 2024 med sikte på å utarbeide et konkret arbeidsopplegg som kan settes i verk fra 2025.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Det vil i første omgang bare påløpe vanlige møte- og prosesskostnader. Lønn for egne ansatte dekkes over ordinære budsjett. Faglagas representanter bør få møtetogdgjøring. Bemanningssituasjonen i kommunene kan tilsi at det likevel bør vurderes å engasjere en særskilt delprosjektleder. Det kan forekomme behov for enkle kartlegginger i arbeidet, og testing av tiltak. Det budsjetteres med kroner 100.000,- i dette tiltaket for 2024.

5.3 Utvikle lokale tiltak for å etablere langsiktig økonomisk grunnlag for bevaring av gårdsbruk i drift

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Bidra til at lokale bønder på en planmessig måte vurderer sine og brukets framtidsutsikter fram mot og etter 2034 når lausdriftskravet tar til å gjelde. Motivere flere til å ta i bruk de forbedrede investeringsvirkemidlene for overgang til lausdrift. Vurdere omfang og innretning på kommunale stimuleringsstiltak. Oppdatere om føringer som ligger i ny jordbruksavtale. Bidra til å styrke lokale fellesskap og aktive landbruksmiljø, til framtidstru og til at næringa opplever å bli hørt og tatt på alvor. Vurdere tiltak for å forebygge konflikter mellom beitedyr og turister/turfolk. Nylig gjennomførte lokale spørreundersøkelser inngår i kunnskapsgrunnlaget.

Etter hvert gå sammen med Statsforvalteren, fylkeskommunen og andre om å avklare om det kan være mulig å utvikle et sett av nye virkemidler for utvikling og inntekt i landbruket i de to kommunene, gjerne som ei forsøksordning for noe som kan komme i større skala seinere.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Statsforvalteren, fylkeskommunen og landbruksorganisasjonene inviteres inn i et lokalt utviklingsarbeid. Dersom det viser seg å være grunnlag for det, forankres spørsmålet om å

utvikle helt nye ordninger seinere på nasjonalt nivå via KDD med Innovasjon Norge, Landbruksdepartementet og de øvrige avtalepartene i jordbruksavtalen. Fylkeskommunen vil gjerne se dette i sammenheng med at utvikling av lokalt landbruk inngår i utviklingsprosjektet "I lag" med flere andre kommuner i fylket. Bidragsyttere fra rådgivningstjenestene i landbruket og eksterne forskningsmiljø inviteres også med.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Oppstart i 2024 med sikte på å utarbeide et konkret lokalt arbeidsopplegg som kan settes i verk fra 2025. Bruke mer tid på spørsmålet om å utvikle helt nye ordninger og finne finansiering for slike.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Det vil i første omgang bare påløpe vanlige møte- og prosesskostnader. Lønn for egne ansatte dekkes over ordinære budsjett. Faglagas representanter bør få møtegodtgjøring. Bemanningssituasjonen i kommunene kan tilsi at det etter hvert likevel bør vurderes å engasjere en særskilt delprosjektleder. Møte og prosesskostnader for å få etablert en god plan for gjennomføring av tiltaket estimeres til kroner 70.000,-.

5.4 Formidle inntekts- og utviklingsmuligheter som ligger i eksisterende ordninger regionalt og nasjonalt

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Arrangere informasjonsmøter og andre tiltak for økt utnyttelse av dagens ordninger, som RMP (regionalt miljøprogram), SMIL-midler, investeringsvirkemidler og andre ordninger knytta til f.eks. klima, nydyrking, drenering og lokalmat. Etablere lokale utviklingsstrategier for flere av disse ordningene. Forsterke fagmiljøene omkring landbruksrådgiverne i kommunene. Utvikle bedre nettverk med landbruksforvaltninga i nabokommuner.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Pilotkommunene / lokal landbruksforvaltning har hovedansvaret. Det etableres ei felles arbeidsgruppe. Statsforvalteren, Trøndelag fylkeskommune og Innovasjon Norge bidrar på ulike måter.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Oppstart i 2024 med et arbeidsopplegg knytta til aktuelle søknadsfrister og som kan utvikles videre fra 2025.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Det vil påløpe vanlige møte- og prosesskostnader. Det kan være aktuelt å søke midler gjennom Fjellandbruk til finansiering av informasjonstiltak eller andre relevante tiltak innenfor målområdet. Tiltaket vil medføre en del fysiske møter i tillegg til digitale møter.

Arrangementer må markedsføres i samarbeid med lokale organisasjoner.

Det budsjetteres med inntil kroner 75.000,- til tiltaket i 2024 for å dekke kostnader med møtegjennomføring og markedsføring.

Delmål 6 Øke tilgang til og bruk av fleksibel og desentralisert utdanning

I 2024 skal følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Bygge kunnskapsgrunnlag utdanningstilbud	Rindal/Holtålen	- TRFK	aug.-okt. 2024
2	Sammenstille kunnskapsgrunnlag	Rindal/Holtålen		nov. 2024 til feb. 2025
3	Dialogmøte utdanning	Rindal/Holtålen	- TRFK	sept. 2024

6.1 Kunnskapsgrunnlag utdanningstilbud

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

For å nå målet i delmål 6, med økt tilgang til og bruk av fleksibel og desentralisert utdanning, må det først utarbeides en oversikt over hvilke tilbud og fasilitatorer som finnes per i dag. Delmålet beskriver utdanningsnivå fra videregående skole til høyere yrkesfaglig utdanning, høyere utdanning og etter- og videreutdanning. Dette innebærer mange involverte studiesteder og -tilbydere, og det mangler en helhetlig oversikt over hvilke reelle muligheter innbyggere i pilotkommunene har.

I tiltak 1 utarbeides det en oversikt over hvilke fleksible og desentraliserte studietilbud som finnes. Oversikten vil være aktuell for omkringliggende kommuner til pilotkommunene, samt inneholde tilbud som går nasjonalt. Dette vil ha overføringsverdi til andre kommuner.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Pilotkommunene leder arbeidet, og tar kontakt med studieinstitusjoner som kan ha aktuelle tilbud. I dette arbeidet vil det være naturlig å ha noe samarbeid med regionrådene, henholdsvis IPR Trøndelag sør/vest og IKPR Trøndelag Sør.

Trøndelag fylkeskommune bidrar med en oversikt over fylkeskommunens tilbud, samt eventuelle andre studietilbud de innehar kompetanse om.

Om det underveis viser seg at flere samarbeidsparter bør kobles på arbeidet, er det pilotkommunenes ansvar å involvere disse.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Prosjektet starter opp august 2024, og en tar sikte på å ha en oversikt klar i løpet av oktober 2024.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Arbeidet gjennomføres i hovedsak med egeninnsats. Det vil tilkomme kostander til kjøp av tjenester for fremstilling og utforming av sluttprodukt, anslagsvis kroner 30.000,-.

6.2 Sammenstille kunnskapsgrunnlag

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Dette tiltaket vil sammenstille to kunnskapsgrunnlag: kompetansekartlegging fra tiltak 1 i delmål 3 – Rekruttering, samt tiltak 1 – Utdanningstilbud i dette delmålet.

Det er tenkt at en slik sammenstilling vil synliggjøre gapet som ligger mellom næringslivets kompetansebehov på kort og lang sikt, og eksisterende utdanningstilbud.

Dette vil legge grunnlaget for videre arbeid i delmål 6.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Pilotkommunene er ansvarlig for en sammenstilling av innhentet kunnskapsgrunnlag.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Prosjektet starter opp etter at tiltak 1 i delmål 3 og tiltak 1 i dette delmålet er gjennomført; november 2024. Et sammenstilt kunnskapsgrunnlag forsøkes ferdigstilt i løpet av februar 2025. Videre arbeid innen delmålet nedfelles i handlingsplan for 2025.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Sammenstilling er i utgangspunktet tenkt gjennomført med egeninnsats/egne ressurser. Det vurderes kjøp av tjenester til utforming av sluttprodukt, anslått til kroner 20.000,-.

6.3 Dialogmøte utdanning

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

For å berede grunnen for videre arbeid med temaet i handlingsplaner for 2025, inviteres aktuelle parter til et dialogmøte for samhandling. Aktuelle parter kan være videregående skoler, opplæringskontor, regionråd, studiesenter o.l.

Resultatet av møtet har ingen umiddelbar overføringsverdi til andre kommuner, men erfaringsdeling ved måten å jobbe på kan adopteres.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Pilotkommunene er initiativtaker til dialogmøtet, i tett samarbeid med Trøndelag Fylkeskommune.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Dialogmøtet gjennomføres i løpet av september 2024.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Møtet planlegges med fysisk gjennomføring. Kostnader i tiltaket er forbundet med møtedeltakelse, leie av møtefasiliteter inkludert servering, samt reisekostnader. Budsjetteres med inntil kroner 50.000,-.

Delmål 7 Utvikle lokale studie- og kontorfellesskap

I 2024 skal følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Utforme rammene for hospiteringsordning	KDD	- Rindal kommune - Holtålen kommune	2024

7.1 Utforme rammene for hospiteringsordning

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

KDD vil i løpet av høsten 2024 kartlegge hvordan en hospiteringsløsning kan gjennomføres på vegne av staten. Arbeidet skal styre mot følgende rammer:

- Ordningen har som ambisjon at ressurser fra statlige etater skal bidra med sin kompetanse på et felt som er viktig for utviklingsarbeidet i piloten/kommunen.
- Ordningen skal bygge på et identifisert og underbygget behov i pilotene.
- Dersom ordningen kan bidra til å bygge opp under faste samarbeidsstrukturer under etablering mellom kommunene, vil det være en fordel.
- Identifisert behov vil kobles med fagkompetanse hos etater o.l. Et overordnet mål er å finne en felles interesser for utvekslingen.
- Ordningen bygger på frivillighet, både fra etater og personer. KDD legger derfor opp til fleksibilitet i tidsperiode for oppholdet.

Det er et mål at ordningen skal ha et reelt utbytte for begge parter. Ordningen skal bidra til å heve kompetansen i kommunen, bidra med kompetanse inn i kommunen i en periode, for å løse problemer eller utvikle strukturer, og bidra til aktuelle etater øker sin kompetanse om hvordan ansvarsområdet håndteres av små kommuner.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

KDD vil i 2024 gå i dialog med DFØ om regelverk knyttet til arbeidsrettslige/HR-faglige spørsmål. KDD vil i 2024 utarbeide en modell for finansiering. Dette vil gjøres i dialog med pilotene.

KDD vil i løpet av 2024 gå i dialog med aktuelle piloter om hvilke fagområdet som kan være aktuelle for utprøving av ordningen, og gå i dialog med aktuelle sektorer. Etter dette vil KDD sammen med aktuelle parter diskutere praktisk gjennomføring.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Målet for 2024 er å fastsette rammene for hvordan uttestingen skal foregå. Det er et mål at uttesting av ordningen skal kunne starte i 2025.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Tiltaket gjennomføres gjennom egeninnsats.

Tverrgående tiltak

I 2024 skal følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Forarbeid til, og arbeid med ferdigstilling av handlingsplaner	Rindal/Holtålen	- KDD - TRFK - aktuelle parter i delmål og tiltak	2024-2027
2	Prosjektledelse, forankring og deltagelse i arbeidsgrupper på tvers av delmål	Rindal/Holtålen		2024-2027

T1 Forarbeid til, og arbeid med ferdigstilling av handlingsplaner

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Gjelder arbeid med initiering til, og utarbeidelse, forankring og nødvendig utvikling av tiltak som oppfølging av delmål i bygdevekstavtalen.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Kommunene Rindal og Holtålen forplikter seg til å utarbeide utkast til handlingsplaner, delmål og tiltak i henhold til tidsfrister som er avtalt mellom partene i samarbeidet. Rindal og Holtålen er initiativtakere til forslag, dialog og avklaringer i arbeidet.

KDD og Trøndelag Fylkeskommune skal støtte opp om arbeidet på beste måte gjennom avtaleperioden, og skal sammen med pilotkommunene bidra til å legge til rette for at andre aktuelle samarbeidsparter deltar i nødvendige delmål og tiltak.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Tiltak 1 følger naturlig opp bygdevekstavtalen mellom Staten v/ Kommunal- og distriktsdepartementet, kommunene Rindal og Holtålen, og Trøndelag Fylkeskommune, og arbeidet vil harmonere med utarbeidelse av handlingsplaner for årene i bygdevekstprosjektet. Naturlige milepæler for måloppnåelse er frister for ferdigstilling av handlingsplaner.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Tiltaket finansieres i sin helet av bygdevekstmidler avsatt til formålet, og i henhold til budsjett for plangjennomføring.

T2 Prosjektledelse, forankring og deltagelse i arbeidsgrupper på tvers av delmål

Overordnet beskrivelse, inkl. mulig overføringsverdi til andre kommuner

Gjelder arbeid med generell prosjektledelse for å lede bygdevekstavtalen og handlingsplaner med delmål og tiltak fremover i prosessene. Omfatter også arbeid med forankring i egne kommuner, samt prosjektledernes naturlige rolle i å forankre arbeidet hos øvrige samarbeidspartnere. Store deler av tiltak 2 vil være bundet opp til aktiv deltagelse i arbeidsgrupper definert i delmål og tiltak, da prosjektledere og prosjektmedarbeidere vil ha en naturlig rolle i gjennomføring av alle delmål og tiltak.

Roller/oppgaver/forpliktelser de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Rindal og Holtålen forplikter seg til å utnytte dedikerte bygdevekstressurser på best mulig måte for størst mulig måloppnåelse innenfor delmål og tiltak.

Prosjektstart, avslutning og viktige milepæler

Generell prosjektledelse for 2024 startet 01. januar, og arbeidet har i stor grad handlet om ferdigstillelse av hovedavtale, og koordinering av arbeid med ferdigstilling av handlingsplan for 2024. Prosjektledelse vil være en vesentlig del av arbeidet også i etterlevelse av handlingsplanene, og arbeidet må pågå ut hele bygdevekstperioden 2024-2027.

Plan for finansiering fordelt på aktiviteter (jf krav til rapportering), herunder bruk av ulike tilskuddsordninger og planlagt egeninnsats

Tiltaket finansieres i sin helet av bygdevekstmidler avsatt til formålet, og i henhold til budsjett for gjennomføring.

4. Organisering

Piloten har hovedansvar for å utarbeide og følge opp handlingsplanen. Dette skal gjøres i samarbeid med navngitte samarbeidsparter under hvert delmål. Partene skal enes om innholdet i handlingsplanen, herunder arbeidsdeling for gjennomføring av arbeidet.

Når handlingsplanene blir signerte, er det regionale bygdevekstpartnerskapet (samarbeidspartnerne) enige i at ressursene i størst mulig grad skal brukes til å gjennomføre handlingsplanene.

Partene i Trøndelag har blitt enige om at Trøndelag fylkeskommune skal innkalle til to årlige møter med henholdsvis Indre Namdals-piloten og Rindal/Holtålen-piloten. Møtene skal gi de viktigste samarbeidspartnerne en oversikt over status i arbeidet, legge til rette for å se aktiviteten på tvers av delmål, og planlegge aktiviteten for kommende år.

Møtene skal gi innspill til-, og tilpasses økonomiplanprosessene i kommunene og i fylkeskommunen. De som blir invitert til å delta i møtene er pilotkommunene i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune, Statsforvalteren i Trøndelag, KS, Distriktssenteret, Husbanken og KDD.

I samarbeid med samarbeidspartnerne er det satt opp arbeidsgrupper under hvert delmål. Pilotkommunene er forholdsvis små organisasjoner, og ønsker en arbeidsgruppe for hvert delmål som skal koordinerer arbeidet. Dette er hensiktsmessig fordi mange av de samme personene fra piloten vil delta i det meste av arbeidet under hele delmålet de er satt opp på. Dersom vi ikke gjør det slik vil det bli et høyt antall forskjellige arbeidsgrupper totalt sett, noe vi anser som lite hensiktsmessig. Organisering må evalueres underveis, og kan ved behov endres i avtaleperioden.

Piloten er innstilt på å følge årshjulet utarbeidet av Kommunal- og distriktsdepartementet. Dette gir en fin oversikt over framdriften på arbeidet gjennom året.

Distriktssenteret bidrar med kunnskapsoverføring, prosess-støtte, veiledning og tilrettelegging for læring overfor og på tvers av pilotene. Distriktssenterets bidrag konkretiseres i dialog med bygdevekstpilotene og tilpasses Distriktssenterets ressurser. Det skjer gjennom arbeidet med de årlige handlingsplanene.

5. Lokal og regional forankring

Handlingsplanen skal forankres politisk i Rindal og Holtålen kommuner.

Trøndelag Fylkeskommune godkjenner handlingsplanen ved signering av fylkesordfører.

Holtålen kommune behandler handlingsplanen i kommunestyret: 18. juni 2024.

Rindal kommune behandler handlingsplanen i kommunestyret: 20. juni 2024.

Samarbeidsparter beskrevet i handlingsplanen skal forankre sine respektive delmål og tiltak i den grad det er nødvendig for oppfølging av arbeidet. Samarbeidsparter som er involvert som direkte eller indirekte del av kommunene Rindal og Holtålen trenger ingen forankring utover kommunenes politiske behandling. Partenes og samarbeidspartenes godkjenning gjengis på siste side.

6. Fordeling av budsjett for hele avtaleperioden (statlig medfinansiering)

Dette budsjettet er satt opp ut fra BV-midler2024 (6.000.000,-), BV-midler prosjektledelse (4.000.000,-) og rest BV-midler 2023 (730.000,-). BV-midler prosjektledelse er plassert i sin helhet under kategorien tverrgående tiltak.

		2024	2025	2026	2027
Delmål	Totalbudsjett				
Boligtiltak	kr 2 600 000	kr 1 200 000	kr 1 200 000	kr 200 000	
Samfunnsutvikling og planlegging	kr 1 200 000	kr 200 000	kr 1 000 000		
Rekruttering	kr 1 100 000	kr 400 000	kr 700 000		
Mobilitet	kr 1 350 000	kr 1 100 000	kr 250 000		
Landbruk	kr 200 000	kr 100 000	kr 100 000		
Fleksibel og desentralisert utdanning	kr 180 000	kr 80 000	kr 100 000		
Lokale studie- og kontorfellesskap	kr 100 000		kr 100 000		
Tverrgående tiltak	kr 4 000 000	kr 2 000 000	kr 2 000 000		
SUM	kr 10 730 000	kr 5 080 000	kr 5 450 000	kr 200 000	kr -

7. Samlet budsjett og finansiering for 2024

Dette budsjettet viser estimert bruk av BV-midler2024 (3.080.000,-) og BV-midler prosjektledelse (2.000.000,-) I tillegg viser budsjettet fordeling av eksterne finansieringskilder (innvilgede pr. 02.05.2024), og kommunenes tentative egenandel inn i handlingsplanene for 2024.

	Delmål	Totalbudsjett	Finansieringskilder					
			KDD 13.50 post 66	Kommunal egenandel	Fylkeskommunen	Statsforvalter	Offentlige tilskudds-ordninger	Annet
1	Boligtiltak	kr 1 500 000	kr 1 200 000	kr 300 000				
2	Samfunnsutvikling og planlegging	kr 390 000	kr 200 000	kr 190 000				
3	Rekruttering	kr 1 515 000	kr 400 000	kr 665 000		kr 450 000		
4	Mobilitet	kr 1 150 000	kr 1 100 000	kr 50 000				
5	Landbruk	kr 295 000	kr 100 000	kr 195 000				
6	Fleksibel og desentralisert utdanning	kr 100 000	kr 80 000	kr 20 000				
7	Lokale studie- og kontorfellesskap	kr -						
8	Tverrgående tiltak	kr 2 000 000	kr 2 000 000					
	SUM	kr 6 950 000	kr 5 080 000	kr 1 420 000	kr -	kr 450 000	kr -	kr -

Handlingsplanen er godkjent av

Samarbeidspart	Dato for (politisk) godkjenning
Rindal kommune	
Holtålen kommune	
Kommunal- og distriktsdepartementet	
Trøndelag Fylkeskommune	
Statsforvalteren i Trøndelag	
Husbanken	
Distriktssenteret	
Senteret for et aldersvennlig Norge	
Nav Røros, Os og Holtålen	Bekreftet 29.04.2024
Rindal sparebank	Bekreftet 30.04.2024
Haltdalen sparebank	Bekreftet 30.04.2024
Indre Nordmøre opplæringskontor	Bekreftet 10.04.2024